

NR 3 | 2024.12.10

Så går det för skogsindustrin

Trots att den svenska byggkonjunkturen nästan står helt still, överraskar den svenska skogsindustrin med oväntat hög produktion av trävaror, massa, papper och kartong. Exporten, främst till Europa, går starkt.

Svensk massa- och pappersindustri fortsätter att framgångsrikt förse Europa med färsk fiber och möjliggör på så sätt återvinning, cirkularitet och utfasning av fossila material.

Oförutsägbarheten efter presidentvalet i USA och hot om höga importtullar förändrar förväntningarna på den amerikanska marknaden och skapar osäkerhet kring hur spridningseffekter påverkar branschen.

Sammanfattning

Stark höst avslutar ett svajigt år

Produktionen efter sommaren har överträffat förväntningarna och jämfört med förra året där vi ser en positiv utveckling för de flesta av sektorerna, även om branschen fortsätter att pressas av ett högt kostnadsläge och många delar kämpar med sin lönsamhet. Den europeiska massa- och pappersmarknaden sticker ut med en högre efterfrågan än normalt, och är en tydligt bidragande orsak till ökad aktivitet. Trävarumarknaden har trots förbättrade leveranser haft det fortsatt tufft och har snarare hankat sig vidare med ett exportpris och kostnadsläge där man kämpar med att uppnå kostnadstäckning.

Europa bygger lager

Samtidigt som produktionen och den generella efterfrågan för trävaror har bättre på sig, ser vi en fortsatt svag utveckling på den svenska marknaden som kommer att slå rekord med de lägsta leveranserna på 20 år. Efter kraftiga globala prisuppgångar på massa sedan i våras, märks nu initiala tecken på en dämpning då den volatila handeln med Kina påverkar. Vårens prisuppgångar var pådrivna av

störningar i produktionen i andra länder, men situationen har börjat normaliseras, vilket också skapar en osäkerhet i vad som kan förväntas av massapriserna i närtid.

Exporten, framför allt till Europa, hämtade sig rejält för papper och kartong och till stor del bedöms denna efterfrågan vara driven av lageruppbyggnad.

Råvaruutbudet utmanar

Den främsta utmaningen i dagens marknadsläge är råvarutillgången. Men de flesta andra stora skogsnationer har ännu större utbudsproblem att brottas med, och där förväntas dessutom utbudet minska ännu mer. Detta innebär i sin tur att den globala betydelsen av de svenska produkterna från skogen förväntas öka.

Samtidigt riskerar implementeringen av EU-initiativ, exempelvis LULUCF och naturrestaureringslagen*, att påverka det svenska utbudet negativt. Vi ser också en utveckling där stora skogsägare i Sverige oväntat har, eller har för avsikt att, minska sitt utbud. Sammantaget spår detta på en osäkerhet här och nu kring hur vi ska kunna arbeta på bästa vis för att möta en ökad global efterfrågan

på svenska produkter från skogen. Här krävs fokus på tillväxthöjande åtgärder från svensk skogssektor och svenska skogsägare.

Utmaningar – men goda utsikter på sikt

För svensk skogsindustri är det generellt utmanande för tillfället, men det finns alltså också ljus i mörkret. Frågan är hur mycket turbulens som fortfarande finns kvar innan en vändning för marknaden kan bli stabil och uthållig.

På medellång sikt är alltså utsikterna goda. Svensk skogsindustri är verksam i en bransch som producerar hållbara produkter och där den framtida efterfrågan väntas växa snabbare än utbudet.

**Fotnot:*

LULUCF är en av EU:s klimatlagstiftningar som behandlar upptag och utsläpp av koldioxid från skog och mark.

Naturrestaureringslagen är en förordning från EU och reglerar hur olika naturtyper ska restaureras.

Christian Nielsen
Marknadsanalys,
trävaror
christian.nielsen
@skogsindustrierna.se
072-209 84 30

Charlotte Dickens
Marknadsanalys,
Massa & papper
charlotte.dickens
@skogsindustrierna.se
070-2744033

Skogsindustrierna är organisationen för företag som förädlar trä till fossilfria och förnybara material. I verksamheten ingår Svenskt Trä och sekretariatet för BiInnovation. Skogsindustrierna har cirka 220 medlemmar runt om över hela Sverige.
www.skogsindustrierna.se

TEMA: Så kan USA:s handelstullar påverka svensk skogsindustri

Verkliga planer eller bara ett spel?

Utgången av det amerikanska presidentvalet, med hot om importtullar, bidrar med oro på marknaden på både lång och kort sikt. Det gäller såväl generella tullar mot hela världen till USA (10–20%) som gentemot Kina om 60% och från Mexiko och Kanada om 25%. Många otvetydigheter råder kring vad som faktisk kan komma att införas, och hur det i så fall kommer att ske – eller om utspelen bara är ett sätt att skapa förhandlingsutrymme.

Begränsade direkta effekter

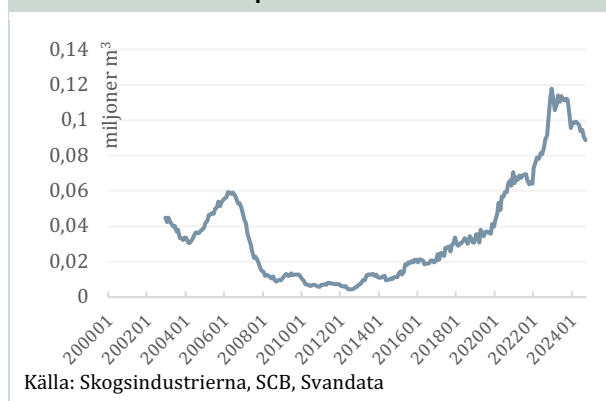
För svensk skogsindustri förväntas generellt sett de direkta effekterna av eventuella tullar vara begränsade. Idag går endast en mindre andel av den totala exporten direkt till USA, och den amerikanska marknaden kommer, i de flesta fall, inte vara normerande för skogsindustriexporten.

Men för exempelvis svenska trävaror har USA under de senaste åren seglat upp och blivit en av de största enskilda marknaderna. Tillväxten har dock skett från en mycket låg nivå och förväntas, oaktat eventuella tullar, fortsätta öka under de närmaste fem till tio åren. Därmed innebär importtull förvisso något sämre förutsättningar men skulle ändå i praktiken kunna innebära en ökning mot nivåer som inte ens sågs vara möjliga för några år sedan.

Det är orimligt att tro att USA kommer att lyckas bli självförsörjande på trävaror. Deras importbehov är idag cirka 30% av konsumtionen och kommer att bestå och vara betydligt. Trävaruimporten till USA kommer framför allt från Kanada, vilka i sin tur förväntas ha ett minskande utbud framöver. Kostnaden för import från kanadensisk produktion, vilken redan idag är belagd med strafftullar, kommer troligtvis vara normerande för USA:s

importkostnader och leda till att de amerikanska trävarupriserna ökar motsvarande deras egna ökade tullar. De som drabbas tydligast blir därmed de amerikanska konsumenterna som får betala mer. För europeiska producenter är effekterna mer otydliga, om ens några.

1.1 Svensk trävaruexport till USA

Amerikanska producenter gynnas

Däremot kommer tullarna innebära en positiv effekt för USA där de inhemska producenterna gynnas av högre priser. I sydöstra USA, som är en av få regioner i världen med den potentialen, har man under flera år arbetat för att öka produktionskapaciteten. Tullarna skulle kunna medverka till att mobilisera den potentiella produktionskapaciteten i regionen och globalt sett kunna bidra till en bättre balans mellan utbud och efterfrågan. Samtidigt är de potentiella volymerna i sydöstra USA inte tillräckliga för att fullt ut kunna kompensera importen. Sett ur ett balansperspektiv är det till och med en fråga om ökad produktion i

sydöstra USA kommer att kunna kompensera det redan väntade strukturellt minskade utbudet från Kanada. Det har pågått i flera år och förväntas minska ytterligare.

Handelskonflikt kan ge ringar på vattnet

Det finns dock en högst befogad oro kring indirekta effekter av amerikanska tullar på den globala handelsbalansen. Risker är att de förvärrar en tilltagande handelskonflikt mellan USA och Kina. I så fall kan förändrade handelsströmmar vara att vänta, där kinesiska varor, som inte längre kan konkurrera på den amerikanska marknaden, i högre grad avsätts på den europeiska eller andra exportmarknader. Det kan komma att påverka exportmöjligheterna, inte minst för svenska massa- och pappersproducenter.

Än mer oroande är att detta kan leda till globala handelsrestriktioner mellan andra länder, vilket i sin tur kan få spridningseffekter och leda till ytterligare strafftullar. Från ett icke-europeiskt perspektiv har dessutom flera viktiga exportmarknader redan uttryckt missnöje på området i samband med att EU avser införa långtgående spårbarhetskrav i och med avskogningsförordningen som de tolkar som ett handelshinder. För skogsindustrin som är starkt beroende av export kan detta spå på en negativ utveckling mot mindre öppen världshandel.

I stora drag är slutsatsen att det inte är de direkta effekterna av tullar från USA mot EU som är oroande, utan snarare vilka effekter de har på den globala världshandeln som helhet. En utökad handelskonflikt skulle kunna få oöverblickbara konsekvenser för svensk export.

2 Trävarumarknaden

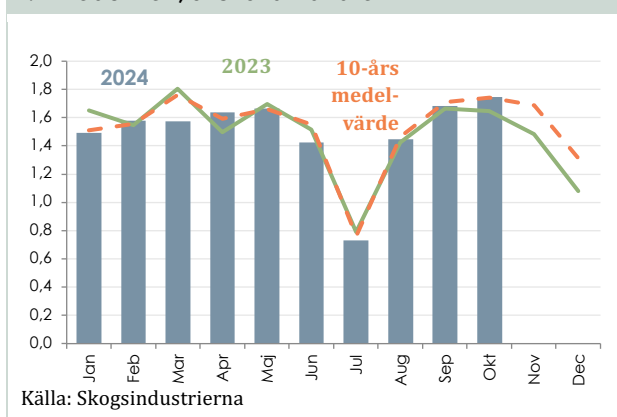
Foto: Michael Engman

- **Produktionen** överträffar förväntningarna efter sommaren, och visar tecken på en positiv vändning.
- **Leveranserna** till svenska marknaden slår dock nya bottenrekord, och förväntas bli ännu sämre än förra året, som var det sämsta på 20 år.
- Totala leveranserna räddas dock av en stark **export** och bidrar till att upprätthålla en god produktion.
- Det är framförallt exporten till den europeiska marknaden som går starkt, men även till länder som Egypten.
- Trots relativt god produktion efter sommaren, brottas branschen till följd av högt kostnadsläge fortsatt med lönsamheten.
- Förhoppningar om att den **amerikanska marknaden** ska ta ledartröjan för att vända trävarukonjunkturen blir mer osäkra efter presidentvalet, som skapar inflationsoro. Hoppet ställs nu istället till **Storbritannien**.
- Även om det finns positiva indikatorer som produktion och leveranser, är **osäkerheten fortfarande stor** och lönsamheten begränsad. Det krävs ett visst mått av optimism för att tro på att marknaden till fullo ska vara på fötter till vårens byggsäsong.

Oväntat starka volymer efter sommaren

Svenska sågverksproducenter överraskar med oväntat stark produktion och leveranser efter sommaren, trots att marknadsförutsättningarna fortfarande ser utmanande ut. I spåren av den svenska byggkrisen har den dåliga utvecklingen för hemmamarknaden fortsatt under året. Med den lägsta efterfrågan på 20 år, förväntas även nya bottenrekord när vi summerar 2024. Men exporten räddar den svenska produktionen och leveranserna. Framförallt går exporten bra till Europa. Men även länder som Egypten, som ofta brukar kunna fungera som bra buffertmarknader och erbjuda balans till marknaden, är viktiga.

2.1 Produktion, svenska trävaror

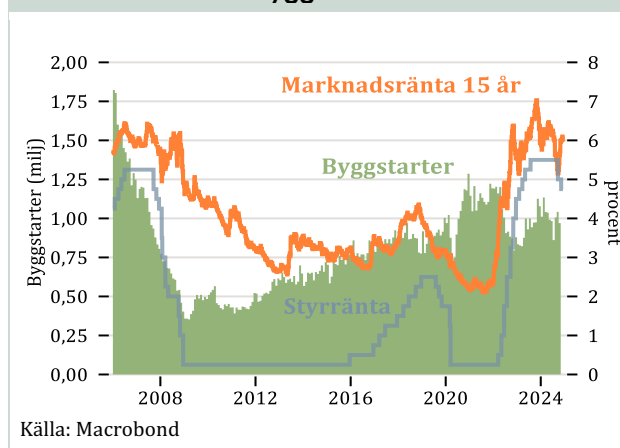
Även om efterfrågan verkar gå förvånansvärt starkt efter sommaren är svenska sågverk pressade av ett högt kostnadsläge. Trävarupriserna fortsätter att röra sig i sidled, vilket gör att de kämpar med att hitta lönsamheten. Samtidigt är det en situation som delas med de flesta andra producentnationer. Inte minst råvarukostnaden i Centraleuropa får anses vara en bidragande orsak till varför inte trävarupriserna har minskat mer.

USA vänder på en femöring

Under året har det funnits förväntningar om att den amerikanska marknaden, drivet av ett stort byggbehov, ska vara den marknad som är först ut att vända trävarukon-

junkturen. Denna förväntan fanns redan i våras, men grusades då av försenade räntesänkningar. Det blev tydligt att utvecklingen för byggmarknaden snabbt följde i takt med utvecklingen av de långa marknadsräntorna i USA. I och med det amerikanska presidentvalet har en ny inflationsoro blossat upp, och de långa marknadsräntorna har åter stigit kraftigt. Om det består, skapar det en oro att det kommer att slå lika snabbt på byggandet denna gång. I så fall skulle det lika snabbt kunna innebära att vändningen från den amerikanska marknaden grusades igen.

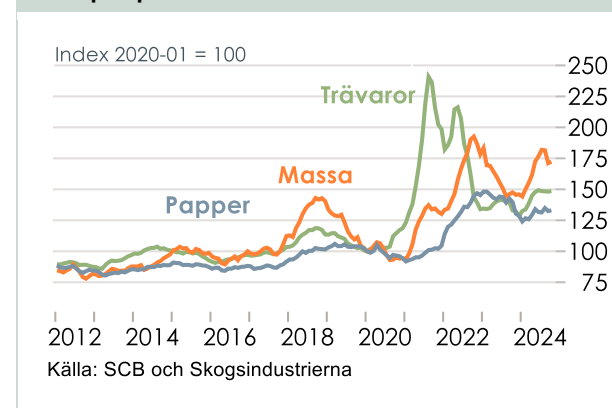
2.2 USA – räntor och byggstartar

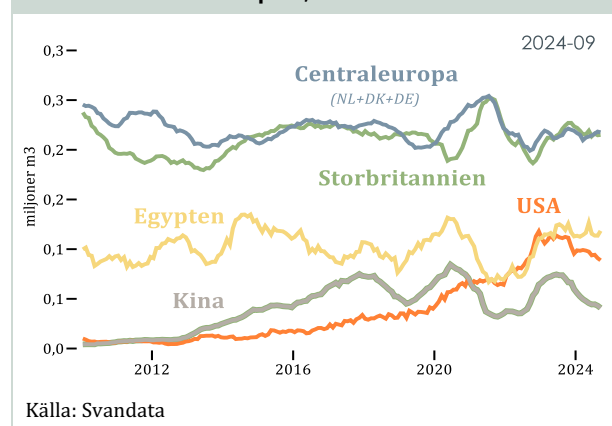
Europa visar vägen

Även om optimismen kring USA har förväntats till osäkerhet, finns det mer positiva indikatorer på den europeiska marknaden. Här verkar den brittiska marknaden mer och mer kunna visa att de närmare hemmaplan skulle kunna ta på sig ledartröjan för en vändning på trävarumarknaden. Där finns också initiativ för att få fart på byggandet på längre sikt, och intresset för att bygga i trä är stort. Det kan vara en drivande faktor för att befästa betydelsen av Storbritannien som en viktig exportmarknad även på medellång sikt.

2.3 Exportprisindex

2.4 Svensk trävaruexport, utvalda länder 12m

Handelskonflikt eller byggstart?

Osäkerhetsfaktorerna är många – inte minst den globala utvecklingen som driver mer mot handelskonflikt än frihandel oroar och skapar osäkerhet även på längre sikt.

Men för den som är utrustad med ett optimistiskt sinnelag finns tecken som tyder på att trävarukonjunkturen kan vända till våren när byggsäsongen drar igång. Om efterfrågan återigen tar fart kommer utbudet att ha svårt att hänga med, vilket skulle kunna leda till att trävaror blir en eftertraktad råvara även på kort sikt.

3 Massa- och pappersmarknaden

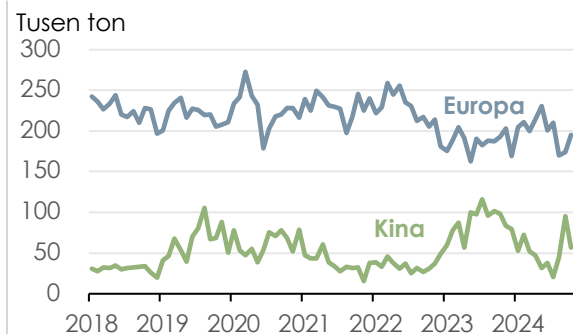
Foto: Michael Engman

- Sveriges **massa- och pappersindustri** går stark genom lågkonjunkturen och lyckas öka sin export trots höga kostnader.
- I takt med att den inhemska produktionen av papper och kartong har stigit kraftigt utvecklades svenska **massamarknaden** fortsatt starkt under hösten 2024 jämfört med 2023. Grafiskt papper fortsatte att trotsa den strukturella nedgången.
- Exporten av **avsalumassa** stärktes men takten mattades av då leveranserna till Kina dämpades och återgick till mer normala nivåer. Tillväxttakten på – och betydelsen av – andra exportmarknader såsom den europeiska, har däremot ökat. Europa sväljer nu närmare 60% av avsalumassaexporten.
- Exporten till framför allt Europa av **papper och kartong**, såsom förpackningsmaterial och grafiskt papper, växte starkt. Efterfrågan i Sverige var samtidigt svag givet det konjunkturella läget.
- Den underliggande efterfrågan för **massa och papper** förväntas återgå till sin långsiktiga, mer dämpade, nivå när de globala lagerförändringarna i värdekedjan är slutförda och konsumtionen justerats till det nya normala.

Fortsatt infrjade förväntningar mot slutet av året

Under 2023 var massa- och pappersmarknaden svag, vilket ledde till höga förväntningar inför 2024 som infrjades. Produktionen av massa och papper stärktes med +5,7% ackumulerat oktober 2024 jämfört med samma period 2023. Samtidigt ökade leveranserna till Europa. Sverige exporterade totalt 9,7 miljoner ton massa och papper.

3.1 Svensk export av avsalumassa – exempel

Källa: Skogsindustrierna

Massamarknaden är het

Massaproduktionen ökade kraftigt jämfört med samma period 2023, liksom exporten av avsalumassa till bland annat Europa. De störningar som vi såg under våren driva på svensk export, till exempel driftsstopp och strejker i Europa, har nu mattats av.

Exporten till Kina fortsatte däremot att dämpas i takt med att massapriset steg. Kina, som står för cirka hälften av de asiatiska volymerna, har under åren växt och blivit en av Sveriges stora exportmarknader för pappersmassa. 2023 levererade Sverige mer än en miljon ton massa till Kina men marknaden är volatil och efter ha dämpats en period steg den kinesiska exporten i augusti och september för att återigen sjunka tillbaka.

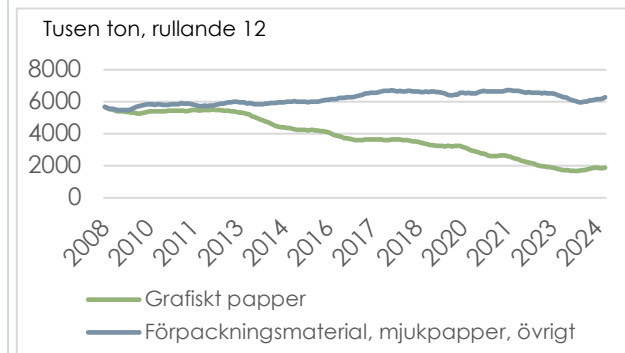
Volymen är nu nästan halverad jämfört toppen 2023 och Kina står just nu för bara 15% av Sveriges avsalumassaleveranser. Samtidigt har leveranserna till Europa blivit mer betydande.

Behovet av massa för ökad svensk produktion av papper och kartong har kunnat svälja minskade kinesiska volymer. Den är så stark att till och med importen av avsalumassa stärktes ackumulerat.

Ökat intresse för papper och kartong från Sverige

Även om efterfrågan 2023 av papper och kartong var svag förtjänar den en jämförelse. Ackumulerat till oktober 2024 ökade nämligen den svenska produktionen av både förpackningsmaterial och grafiskt papper med drygt 0,5 miljoner ton jämfört med samma period 2023, vilket motsvarar en normalstor pappers- eller kartongmaskin. Det är framför allt exporten till Europa som ökar. I Sverige fortsatte värdekedjans efterfrågan av producerad papper och kartong att vara svag.

3.2 Leveranser av papper och kartong

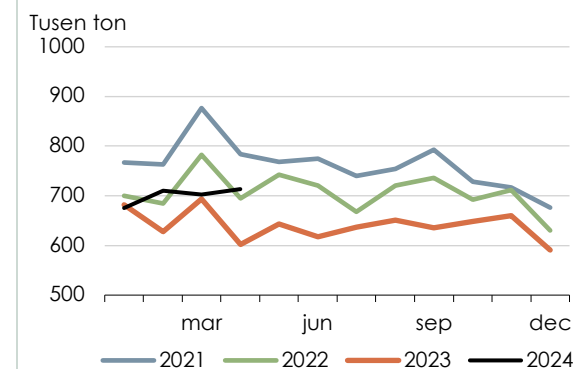

Källa: Skogsindustrierna

E-handel, ökad konsumtion av förpackade konsumentvaror och plastförpackningar som ersätts av fossilfria, återvinningsbara förpackningar av papper, har lett till en långsiktigt stabil ökad efterfrågan på förpackningsmaterial. 2024 är inget undantag – tillväxttakten ökar kraftigt jämfört med 2023, framför allt eftersom den stärkta europeiska exporten ökar. Framöver kan vi anta att konkurrensen inom förpackningsmaterialmarknaden hårdnar i takt med att ny kapacitet rullas ut i Sverige och Europa.

Den ökade efterfrågan av grafiskt papper är en oväntad trend som vi såg tidigare i år och som har fortsatt. Historiskt har den svenska produktionen av grafiskt papper stadigt sjunkit med knappt 10% per år. I takt med att produktportföljen anpassats och kapacitet lagts ned både i Sverige och globalt kan efterfrågetakten ha utvecklats något mer positivt – men inte till den grad som förklarar den uppgång vi nu ser. Få indikatorer talar för att den strukturellt minskade efterfrågan av grafiskt papper har brutits. Den troliga förklaringen är förändringar av lagernivåer, återhållsamma prisrörelser och minskad konkurrens.

3.3 Svensk export av papper och kartong

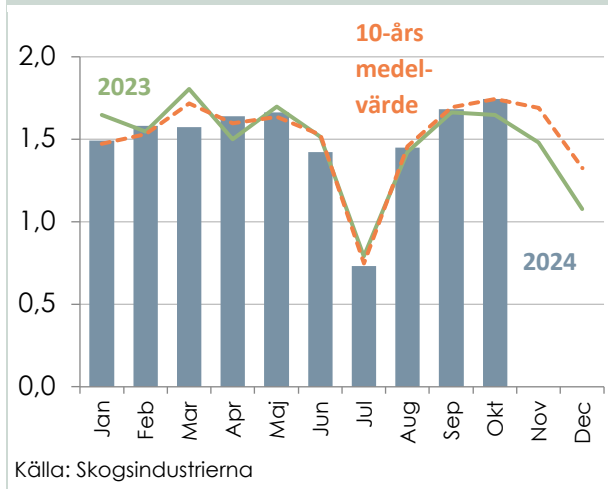
Källa: Skogsindustrierna

Återgång till det nya normala?

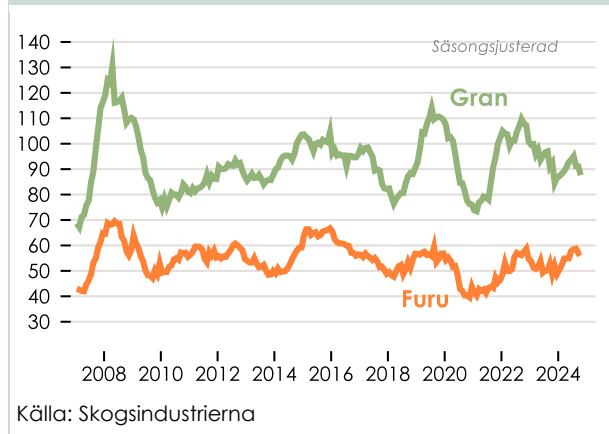
För svensk massa- och pappersindustri kommer 2024 att avslutas positivt, om än i jämförelse med ett svagt 2023, och med en förhoppning om en stark start på 2025. Den ekonomiska aktiviteten på den största exportmarknaden, Europa, väntas accelerera och Kinas pressade ekonomi stärkas något. I USA antas ekonomin dämpas och oförutsägbarheten kring handelspolitiken med spridningseffekter som är svåra att förutspå skapar en påtaglig osäkerhet även för svenska företag. Men en återgång till det nya normala, det vill säga en svensk tillväxt som följer den långsiktiga efterfrågeutvecklingen och som anpassar sig till nya konsumentbehov, väntas.

4 Appendix

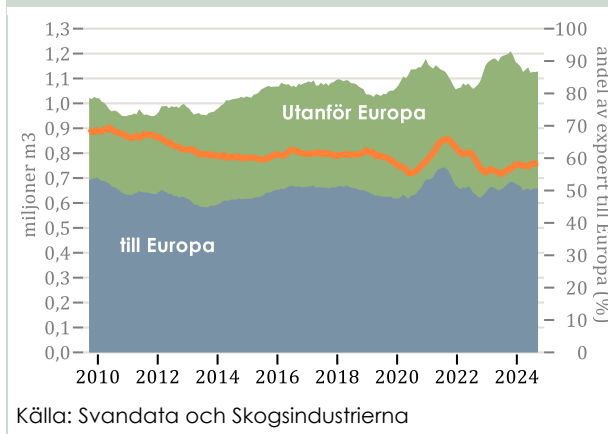
4.1 Produktion trävaror

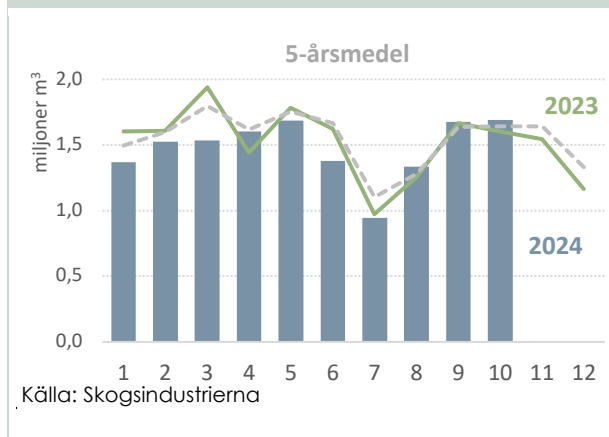
4.4 Lager Trävaror

4.3 Svensk export av trävaror

4.2 Leveranser, svenska sågverk

4.5 Export trävaror

Sågat och hyvlat	Januari - september (1000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Sverige	3 036	-11%
Storbritannien	2032	-3%
Tyskland	592	-4%
Norge	557	-3%
Danmark	760	-10%
Nederländerna	794	-1%
Övriga Europa	1 421	
Europa	6 157	-3%
Egypten	981	7%
Algeriet	243	-20%
Övriga Afrika	371	
Afrika	1 595	-3%
Mellanöstern	274	-23%
Kina	237	-49%
Japan	625	43%
Övriga Ostasien	277	
Asien	1 138	-8%
USA	760	-10%
Övrigt	91	
Total Export	10 015	-4%

Källa: Skogsindustrierna

4.6 Papper och kartong, januari – oktober 2024

tusen ton	Produktion	% förändring	Leveranser (Export)	% förändring
Grafiskt papper	1 534	7,4	1 454	15,4
Mjukpapper	277	-3,8	153	-2,3
Förpackningspapper	755	14,8	647	5,1
Wellpappmaterial	1 762	8,0	1 655	7,3
Kartong för förpackning	2 394	10,3	2 359	6,9
Förpackningsmaterial	4 911	10,1	4 661	6,8
Övrigt papper och papp	38	5,2	36	6,3
Totalt	6 761	8,8	6 305	8,4

Källa: Skogsindustrierna

4.7 Leveranser grafiskt papper, januari – oktober 2024

tusen ton	förändringar jämfört med föregående år	
	tusen ton	%
Totala leveranser	1 553	11,5
Sverige	99	-25,1
Export	1 454	15,4
EU	996	12,8
Övriga Europa	287	19,6
Afrika	60	104,3
Asien	79	-9,8
Nordamerika	13	49,4
Latinamerika	17	128,4
Oceanien	3	-39,9

Källa: Skogsindustrierna

4.8 Leveranser förpackningsmaterial, januari – oktober 2024

tusen ton	förändringar jämfört med föregående år	
	tusen ton	%
Totala leveranser	5 038	6,3
Sverige	376	0,6
Export	4 661	6,8
EU	2 421	6,5
Övriga Europa	659	4,4
Afrika	211	9,4
Asien	861	5,2
Nordamerika	288	8,8
Latinamerika	207	21,2
Oceanien	16	5,0

Källa: Skogsindustrierna

4.9 Produktion kemisk massa januari – okt 2024

tusen ton	Total massa	% för.	Marknads-massa	% för.
Blekt sulfat barr	3 744	-3,2	2 812	-3,5
Övrig kemisk massa	2 692	9,4	748	6,1
Totalt kemisk massa	7 389	2,2	3 560	-1,7

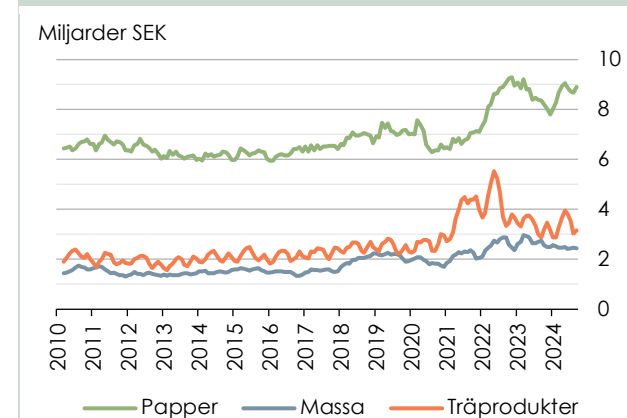
Källa: Skogsindustrierna

4.10 Leveranser av massa januari – oktober 2024

tusen ton	Export	% för.	Sverige	% för.
Blekt sulfat barr	2 475	-8,0	288	19,4
Övrig kemisk massa	628	13,4	141	28,1
Kemisk massa	3 103	-4,3	429	22,2
Mekanisk och halvkemisk massa	306	-3,5	123	48,8
Totalt massa	3409	-4,3	552	27,2

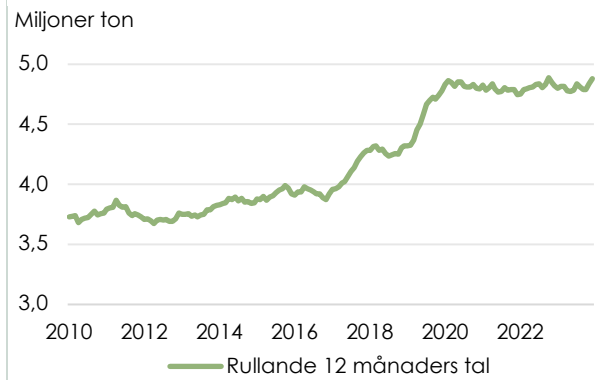
Källa: Skogsindustrierna

4.11 Exportvärden, tre månaders medelvärde

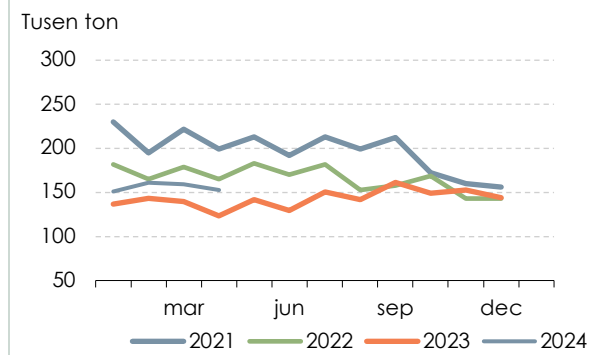
Källa: SCB

4.12 Produktion av marknadsmassa

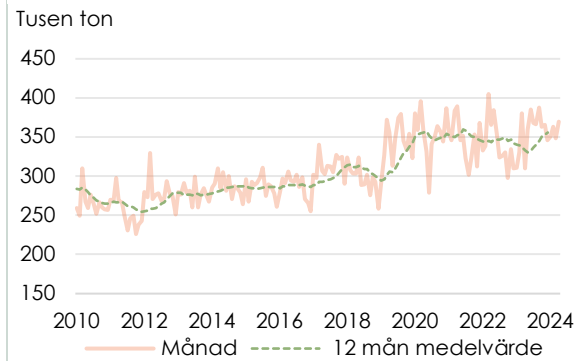
Källa: Skogsindustrierna

4.14 Produktion grafiskt papper

Källa: Skogsindustrierna

4.13 Sveriges export av marknadsmassa

Källa: Skogsindustrierna